

Lapin ELY-keskus

Hakijan ohjeet vuonna 2024

Päivitetty 23.1.2024

SISÄLLYSLUETTELO

1 Hakumenettely vuonna 2024	4
1.1 Valintajaksot ja painopisteet.....	4
1.2 Teemahaut vuonna 2024	5
1.3 Lapin ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien kautta haettavat hankkeet.....	8
1.4 Hakemuksen jättäminen ja vireille tulo	8
1.5 Hankkeiden arviointi ja päätöksenteko	9
1.6 Maaseuturahoituksen aluerajaukset hanke- ja yritystuissa	10
2 Yritystuet	10
2.1 Investointituki	10
2.2 Kehittämistuki	11
2.3 Käynnistystuki alkutuotannon yhteydessä harjoitettavaan muuhun yritystoimintaan	12
2.4 Aineellisten investointien toteutettavuustutkimus	12
2.5 Yritystuen tukiprosentit	13
3 Kuntaraha/muu julkinen rahoitus	14
4 Luontaisuuritukset	14
5 Kustannusmallit ja tuen maksutavat	14
5.1 Laskennalliset kustannukset (flat rate).....	15
5.2 Vakioitu kertakorvaus.....	15
6 Yleishyödylliset investoinnit	15
6.1 Yleistä investointihankkeista ja investointien tukiprosentit.....	15
6.2 Maaseudun laajakaistainvestoinnit.....	16
6.3 Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.....	16
6.4 Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon	16
6.5 Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi	17
6.6 Yleishyödylliset investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen	17
7 Maaseudun innovaatioryhmät (EIP)	18
8 Yhteistyöhankkeet	18
8.1 Yleistä yhteistyöhankkeista ja tukiprosentit	18
8.2 Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen	19
8.3 Yhteistyötoimet laatu järjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi	19
8.4 Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.....	20
8.5 Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävään hoitoon	20
8.6 Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi.....	20

8.7 Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi	21
8.8 Älykkäät kylät -yhteistyöhankkeet	21
8.9 Yritysryhmähankkeet.....	21
8.10 Viljelijäryhmähankkeet	22
9 Valmisteluraha	22
10 Koulutushankkeet.....	22
11 Tiedonvälityshankkeet.....	23
12 Yhteystiedot	24

1 Hakumenettely vuonna 2024

Lapin ELY-keskuksen hanke- ja yritystukien valintajaksot ovat yhtenevät muiden ELY-keskusten kanssa. Hakujaksot on teemoitettu, mutta teemat eivät koske yritystukia.

Lisäksi Lapin ELY-keskus avaa erillishakuja teemoittain: erillishaut koskevat mm. laajakaistaa, vesihuoltoa, maaseudun yleishyödyllisiä ympäristö- ja ilmastoinvestointeja sekä muuta maaseudun yleishyödyllistä ja maaseudun toimintaympäristöä parantavaa infraa.

Kaikkien hankkeiden tulee osallistua valintamenettelyyn.

1.1 Valintajaksot ja painopisteet

Lapin ELY-keskuksesta haettavia hanke- ja yritystukia voi hakea jatkuvasti, mutta hakemukset otetaan käsittelyyn valintajaksoittain aina valintajakson päättymisen jälkeen.

Yritystukien valintajaksot Lapin ELY-keskuksessa vuonna 2024:

- 16.10.2023 – 15.1.2024
- 16.1.2024 – 15.3.2024
- 16.3.2023 – 15.5.2024
- 16.5.2024 – 15.8.2024
- 16.8.2024 – 15.10.2024

Hanketukien valintajaksot Lapin ELY-keskuksessa vuonna 2024:

- 1.11.2023 – 31.1.2024
- 1.2.2024 – 30.4.2024
- 1.5.2024 – 30.9.2024
- 30.9.2024 – (31.1.2025)

Valintajaksoilla huomioidaan alueiden väliset hankkeet.

Lapin ELY-keskus myöntää yritys- ja hanketukea vain Lapin alueellisen kehittämissuunnitelman 2023–2027 mukaisille hankkeille, jotka täyttävät lisäksi valtakunnalliset maaseuturahaston kriteerit ja joihin rahoitus riittää ko. vuodelle varattavan rahoituskehyyksen puitteissa.

[Lapin alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027 \(ely-keskus.fi\)](https://ely-keskus.fi)

Kehittämishankkeet voivat olla

- koulutushankkeita
- tiedonvälityshankkeita, toimenpide sisältää myös selvitykset ja suunnitelmat
- yhteistyöhankkeita, joissa on mukana vähintään kaksi osallistuvaa tahoja
- yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeita, joissa mukana on vähintään 3 yritystä

Hankkeiden valmisteluun voi hakea **valmistelurahaa** (5000 euroa) rajatuin ehdoin: valmistelurahaa voi hakea jatkuvasti ja myös päätöksiä valmistelurahaan tehdään sitä mukaa kun niitä haetaan. Valmistelurahaa voi hakea yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeiden, älykäs kylä -hankkeiden sekä EIP-hankkeiden valmisteluun. Valmistelurahaa myönnetään harkinnan mukaan normaalia

enemmän valmistelua vaativiin hankkeisiin. Lapin ELY-keskus varaa vuodelle 2024 valmistelurahaa 50 000 euroa.

Hanketukien valintajakson 1.11.2023-31.1.2024 painopisteenä ovat

- Yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeet: osallistujia 3-10 yritystä
- Saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kehittäminen: teemana erityisesti digitalisaatio ja matkailu
- Älykäs kylä -hankkeet, läpileikkaavana teemana esim. maaseudun digitalisaatio
- Maaseudun ympäristönhoito sekä perinnemaisemien ja kulttuuriympäristön säilyttäminen
- EIP (Euroopan innovaatiokumppanuuden) -hankkeet, joiden tavoitteena on ratkaista alkutuotannossa havaittuja ongelmia ja kehittää uusi tuotteita tai menettelytapoja ongelmien ratkaisuksi.
- Maaseudun nuoret ja kansainvälisyys

Valintajaksolla 1.2.2024- 30.4.2024 painopisteenä ovat

- Yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeet
- Maaseudun palvelut erityisesti digitaaliset palvelut (koko Lappia tai useampaa kuin yhtä kuntaa koskevat hankesuunnitelmat).
- EIP-hankkeet

Valintajaksolla 1.5.2024-30.9.2024

- Yritysryhmä- ja viljelijäryhmähankkeet
- Maaseudun vetovoimaa lisäävät hankkeet
- EIP-hankkeet

1.2 Teemahaut vuonna 2024

Laajakaistainvestointien 1. hakujakso päättyy 29.2.2024 (alkanut 29.9.2023) ja 2. laajakaistahaku 1.4.2024-15.8.2024

EU:n maaseuturahoituksella tuetaan kyläverkkojen rakentamista sellaisille alueille, joille huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakennu. Lapin ELY-keskus on avannut laajakaistahaun ajalle 25.9.2023-29.2.2024.

Rahoitusta laajakaistainvestointeihin voivat saada yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt, esimerkiksi kyläyhdistykset tai muut yhdistykset, kunnat, osuuskunnat ja paikallisoperaattorit. Lapissa rahoitetaan ensisijaisesti yhteisöllisiä laajakaistahankkeita, joihin sisältyy vastikkeetonta työtä (talkootyö).

Hankkeiden tulee olla Lapin alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2023–2027 mukaisia. Haussa painotetaan erityisesti maaseudun omaehtoisia laajakaistahankkeita, joilla edistetään sekä maaseudun saavutettavuutta että kylien yhteisöllisyyttä.

Tuen ehtona on, että rakennettavan verkon tulee taata 1 Gbit/s nopeudella toimiva yhteys. Kyläverkko jää tuensaajan omistukseen ja tuensaaja sitoutuu pitämään verkon käytössä tuen ehtojen mukaisesti. Lapissa pysyvyysaika on vähintään 10 vuotta.

Hankkeiden tukiprosentti on 65 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Laajakaistainvestointien tukea haetaan Hyrrä-palvelussa. Tukea ja neuvoa antaa Lapin ELY-keskus.

Yhteyshenkilö: Anna-Kaisa Teurajärvi, puh. 0295 037 135

sähköposti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

[Lisätietoa tuen hakemisesta laajakaistainvestointeihin \(maaseutu.fi\)](#)

Vesihuoltoinvestointien teemahaku 1.1.-31.3.2024

Lapin ELY-keskus voi tukea vesihuoltoinvestointina pienimuotoista vesihuollon

- digitalisaatiota
- energia- ja resurssitehokkuutta sekä
- turvallisuutta lisääviä investointeja

Hankkeiden valinnassa huomioidaan erityisesti alueen vakituisten asukkaiden ja maaseutuyritysten tarpeet ja hankkeen vaikutus vesikriisien ehkäisemiseksi sekä suunnitelmien toteuttamiskelpoisuus.

Vesihuoltoon liittyviä suunnitteluhankkeita voi hakea jatkuvasti normaalien hankehakujen valintajaksoissa (suunnitteluhankkeet haetaan tiedonvälityshankkeina). Lapin ELY-keskus suosittelee hakemaan suunnitteluhankkeen ennen varsinaista investointihanketta investoinnin toteutettavuuden varmistamiseksi.

Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien hakujakso 1.2.-30.4.2024

Lapin ELY-keskus hakee rahoitukseen maaseudun yleishyödyllisiä ympäristö- ja ilmastoinvestointeja. Vain sellaisia investointeja tuetaan, joissa saatava hyöty ohjautuu alueen asukkaille ja muille toimijoille. Investoinnin tulee olla pääsääntöisesti alueen asukkaiden ja toimijoiden käytettävissä.

Investointihankkeita haetaan seuraaviin teemoihin:

1. Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen (CAP-suunnitelma s. 839)

Investointien tavoitteena on lisätä maaseutualueiden ilmastokestävyyttä ja elinvoimaisuutta sekä lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta. Lisäksi tavoitteena on parantaa maaseudun infrastruktuuria ja kehittää kylien ja alueiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ilmastotyössä.

Toimenpiteellä voidaan:

- edistää ilmastoratkaisuihin liittyvien innovaatioiden tarvitsemien koneiden ja laitteiden yhteiskäyttöä,
- hankkia laitteita yhteiseen käyttöön sekä
- tukea jakamis- ja kiertotaloutta edistäviä investointeja.

Toimenpiteellä ei kuitenkaan tueta kylätalojen energiainvestointeja, joita voidaan rahoittaa Leader-rahoituksella.

2. Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon (CAP-suunnitelma s. 845)

Investoinneilla edistetään ja parannetaan vesiensuojelun tilannetta. Investointien avulla voidaan vahvistaa yhteistyötä ja verkostoitumista sekä kehittää uusia menetelmiä, työkaluja ja toimintatapoja pienten vesialueiden, rakennettujen vesiensuojelukosteikkojen ja muiden alueiden ja maaperän hoidossa ja kunnostamisessa.

Investointihankkeilla lisätään maaseutualueiden kylien ja kuntien kestävyttä ja elinvoimaisuutta niin asumisen, harrastamisen kuin yrittämisen toimintaympäristönä. Tavoitteena on lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, parantaa kestävä kehityksen ja luonnonvarojen kuten veden, maaperän ja ilman tehokkaan hoidon edistämisen infrastruktuuria.

Investointien avulla voidaan edistää koneiden ja laitteiden yhteiskäyttöä, hankkia luonnonvarojen kestävä hoidon laitteita yhteiseen käyttöön ja tukea jakamis- ja kiertotaloutta edistäviä investointeja.

Vesienhoitoon voidaan myöntää avustuksia yhteiskäyttöiseen kalustoon, kuten:

- rysät
- nuotat
- niittokalusto (sis. vene, moottori ja traileri)

Tuen kohteena ovat ensisijaisesti vesistöhankeet, joissa järven ekologinen tila on tyydyttävä tai hyvä, mutta riskissä heikentyä (lisätietoa vesi.fi).

3. Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi (CAP-suunnitelma s. 851)

Tuettavilla investointihankkeilla parannetaan maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien monimuotoisuutta, luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja.

Rahoitusta voidaan myöntää esimerkiksi vieraslajien torjuntaan tarvittavan kaluston hankintaan, kun kalusto tulee yhteiskäyttöön (pienriistan, esim. minkin ja supikoiran pyyntikalusto).

[Lue lisää toimenpiteistä Suomen CAP-suunnitelmasta \(maaseutu.fi\)](http://maaseutu.fi)

Tuen hakeminen

Tuensaajana voi olla julkis- tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten yhdistys, järjestö, osuuskunta tai kunta. Tuettavan hankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 8 000 euroa.

Investointiin voidaan myöntää tukea enintään 80 % hankkeen hyväksyttävistä kohtuullisista kustannuksista. Hakijalta edellytetään 20 % yksityistä rahoitusosuutta, joka voi olla rahaa tai vastikkeetonta työtä tai molempia. Kun tukea myönnetään julkisoikeudelliselle yhteisölle, muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on oltava vähintään 30 prosenttia.

Aineettomina investoineina voidaan tukea investointeihin liittyvää käytännönläheistä tutkimusta ja kehittämistä.

Rahoitettavat hankkeet voivat olla esimerkkihankkeita, joiden avulla levitetään tietoa ja malleja hyödynnettäväksi muille maaseudun toimijoille.

[Lue lisää yleishyödyllisistä ympäristö- ja ilmastoinvestoinneista \(ruokavirasto.fi\)](#)

1.3 Lapin ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien kautta haettavat hankkeet

Leader-ryhmistä rahoitusta voi hakea pääsääntöisesti paikallisiin, ryhmän strategian mukaisiin kehittämishankkeisiin sekä kooltaan rajattuihin yleishyödyllisiin investointihankkeisiin. Lisäksi Leader-ryhmät voivat rahoittaa Leader-alueiden välisiä sekä kansainvälisiä paikallista kehittämistä edistäviä hankkeita.

Lapin ELY-keskus rahoittaa pääsääntöisesti laajoja, useita kuntia tai koko Lappia kattavia kehittämishankkeita, ELY-keskusten välisiä hankkeita sekä teemahakujen mukaisia yleishyödyllisiä investointihankkeita. Hankkeiden tulee olla Lapin alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman 2023–2027 mukaisia.

Sekä ELY-keskus että Leader-ryhmät rahoittavat yhteistyö-, koulutus- ja tiedonvälityshankkeita. Pienhankkeita eli enintään 8000 euron kehittämis- tai investointihankkeita rahoittavat vain Leader-ryhmät.

Sekä Leader-ryhmät että ELY-keskus rahoittavat yleishyödyllisiä investointihankkeita, mutta ELY-keskus rahoittaa investointeja vain ns. teemahakuna, joihin nimetään painopiste ja käytettävissä olevat varat.

Yhteistyöhankkeisiin kuuluvat myös ns. maaseudun innovaatioryhmä eli EIP-hankkeet, joihin rahoitusta myöntävät vain ELY-keskukset. Valtakunnallisista EIP-hankkeista hallinnoi ja haun avaa Hämeen ELY-keskus. Lapin alueen EIP-hankkeisiin rahoitusta myöntää Lapin ELY-keskus.

Yhteistyöhankkeiden valmisteluun tarkoitettua 5000 euron valmistelurahaa myöntävät sekä ELY-keskus että Leader-ryhmät. Valmistelurahaa myönnetään harkinnanvaraisesti ja vain yritys- ja viljelijäryhmähankkeiden sekä EIP- ja Älykäs kylä -hankkeiden valmisteluun.

Maaseudun laajakaista- ja vesihuoltoinvestoinneille myönnetään tukea vain ELY-keskuksesta.

Taulukko 1. Tukimuodot, joita rahoitetaan joko vain ELY-keskuksesta tai Leader-ryhmästä.

Hanketyyppi	ELY-keskus	Leader
EIP-hankkeet	x	
Pienhankkeet		x
Laajakaistainvestoinnit	x	
Toimintaympäristöhankkeet: vesihuoltoinvestoinnit	x	

1.4 Hakemuksen jättäminen ja vireille tulo

Hakemuksia voi jättää vain sähköisesti. Lapin ELY-keskukselle osoitetut hakemukset tulee jättää Hyrrä-asiointijärjestelmässä viimeistään valintajakson päättymispäivänä klo 23.59 mennessä riippumatta siitä, onko kyseessä arki- tai pyhäpäivä tai viikonloppu.

[Sähköinen Hyrrä-asiointipalvelu \(ruokavirasto.fi\)](#)

Sähköiseen asiointiin tunnistaudutaan pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisellä henkilökortilla. Suomi.fi-valtuutusta käytetään Ruokaviraston asiointipalveluissa siihen, että henkilö voi asioida yrityksen, yhdistyksen tai muun organisaation nimissä sähköisesti.

[Lue lisää Suomi.fi-valtuutuksen käytöstä Hyrrä-asiointipalvelussa \(ruokavirasto.fi\)](#)

Hakemus tulee vireille heti, kun se on jätetty Hyrrä-asiointipalveluun.

Hakija voi aloittaa hankkeen omalla riskillä vireilletulon jälkeen, mutta suosittelemme odottamaan virallista päätöstä.

1.5 Hankkeiden arviointi ja päätöksenteko

Hankkeet kilpailevat keskenään sisällön, laadun ja vaikuttavuuden suhteen. Valintajakson päättymisen jälkeen hankkeet vertaillaan keskenään, pisteytetään ja rahoitetaan paremmuusjärjestyksessä jakson määrärahan puitteissa.

ELY-keskukset käyttävät yhteisiä valtakunnallisia valintakriteerejä:

Yritysrahoitus

- [Maaseudun yritysrahoituksen valintaperusteet \(ruokavirasto.fi\)](#)

Hanketuet

Kehittämishankkeet:

- [Koulutushankkeiden valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Tiedonvälityshankkeen valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Maaseudun innovaatioryhmien \(EIP\) valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Ilmasto- ja ympäristöyhteistyöhankkeiden valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Älykäs kylä -hankkeen valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Yhteistyöhankkeiden valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)

Investointihankkeet:

- [Valintakriteerit: yleishyödylliset investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseksi \(ruokavirasto.fi\)](#)
- [Laajakaistainvestointien valintakriteerit \(ruokavirasto.fi\)](#)

Valintajakson jälkeen hakijan kanssa käydään hankeneuvottelut. ELY-keskus voi valinnan jälkeen työstää hanketta yhteistyössä hakijan kanssa: pienentää, poistaa tukikelvottomia toimenpiteitä tai muiden hankkeiden kanssa päällekkäisiä toimia.

Kullakin Leader-ryhmällä on omat valintakriteerit, jotka löytyvät Leader-ryhmien omilta nettisivuilta.

Päätös tehdään sähköisessä Hyrrä-järjestelmässä.

1.6 Maaseuturahoituksen aluerajaukset hanke- ja yritystuissa

Rovaniemellä, Torniossa ja Kemissä on rajauksia rahoitukseen. Kehittämishankkeen hakijan toimipiste/kotipaikka voi olla kaupunkialueella, mutta hanketoiminnan on kohdistuttava maaseudulle. Yleishyödyllisiä investointeja voidaan tukea vain maaseutualueella.

Yritystuissa Lapin ELY-keskus voi tukea vain maaseutualueille kohdistuvia hankkeita. Yritystuen painopiste on harvaan asutun ja ydinmaaseudun yrityshankkeissa.

Jos kaupunkialueen yrityksellä on maaseudulla kiinteä toimipiste, joka myös työllistää, tukea voidaan myöntää tähän toimipisteeseen, huomioiden muut yritystuen ehdot.

Voit tarkistaa toimipisteesi sijoittumisen maaseutu/kaupunki-luokituksen mukaisesti oheisesta kartasta. [Arcgis - Maaseutu- kaupunkiluokitus](#)

Jos et ole varma onko sijaintisi rahoituskelpoisella alueella, ota yhteyttä asiantuntijoihimme!

2 Yritystuet

Yritystukien tulee kohdistua maaseudulla sijaitseviin yrityksiin. Rajausta perustuu Suomen ympäristökeskuksen Kaupunki-maaseutu 2020 -luokitukseen. Valintakriteerit ohjaavat hankevalintaa painottaen ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun yritystoiminnan tukemista.

Perustettavan uuden yrityksen tai yritystoimintaansa laajentavan yrityksen tulee harjoittaa sellaista yritystoimintaa, joka lisää alueen asukkaiden toimeentulomahdollisuuksia, monipuolistaa alueen elinkeinotoimintaa tai parantaa elinkeinotoiminnan rakennetta heikentämättä kuitenkaan toimivien yritysten toimintaedellytyksiä.

Yritystoiminnan tulee antaa pääasiainen toimeentulo ainakin yhdelle henkilölle. Vain Leader-ryhmien kautta voidaan myöntää tukea myös osa-aikaiselle yrittäjälle.

2.1 Investointituki

Tukea voidaan myöntää yritystoiminnassa tarpeelliseen investointiin, jolla on olennaista merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehittymiselle. Investointituen myöntämisen edellytyksenä on, että tuettavalle liiketoiminnalle on olemassa markkinat, eikä tuki vääristä kilpailua.

Tukea voidaan myöntää kooltaan mikro- tai pienyritykselle, maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan investoinneissa myös keskisuurelle yritykselle.

Investointitukea voi käyttää esimerkiksi:

- tuotantotilojen hankkimiseen tai rakentamiseen
- koneiden ja muun käyttöomaisuuden hankintaan
- uusiutuvaa energiaa ja biopolttoaineita tuottavien ja myyvien laitosten perustamiseen ja laajentamiseen

- aineettomiin investointeihin, kuten ohjelmistojen, patenttien ja valmistusoikeuksien hankintaan.

Tukea ei myönnetä seuraaviin investointeihin:

- 1) eläinten hankinta
- 2) traktorin tai muun maatalouden alkutuotantoon tarkoitetun koneen tai laitteen hankinta
- 3) liikennealan investoinnit
- 4) puunkorjuun monitoimikoneen tai kuormaa kantavan metsätraktorin hankinta sekä muun vastaavan koneen tai laitteen hankinta
- 5) käytössä olevan koneen tai laitteen korvaaminen uudella, ellei yritystoimintaa olennaisesti laajenneta tai yrityksen teknologinen taso investoinnin vaikutuksesta merkittävästi parane taikka oteta käyttöön korkeampaan ympäristönsuojelulliseen tasoon johtavia tekniikoita
- 6) energiakäyttöön tarkoitetun turpeen tuotantoon liittyvät investoinnit
- 7) toisen yrityksen osakkeiden tai osuuksien taikka liiketoiminnan hankintaan; tukea voidaan kuitenkin myöntää sellaisten kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden hankintaan, jotka oikeuttavat hallitsemaan kehittämistukilain mukaan tukikelpoisessa yritystoiminnassa käytettävää toimitilaa
- 8) investointi, jonka tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle
- 9) kiinteistön tai rakennusten hankinta julkisyhteisöltä, ellei kohteen arvoa ole määritelty markkinaehtoisesti ulkopuolisen asiantuntijan toimesta ja hankintaa tehdään markkinaehtoisesti
- 10) kokonaisteholtaan yli kahden megawatin uusiutuvan energian tuotannollisia investointeja
- 11) aurinko- ja tuulivoimaloita (joiden tarkoituksena on tuottaa energiaa myyntiin)
- 12) koneurakoinnin maansiirtokoneita

2.2 Kehittämistuki

Kehittämishankkeella yritys voi kehittää tuotteita, palveluita, tuotantomenetelmiä, markkinointia, teknologioita, digitaalisia ratkaisuja sekä muuta yritystoiminnan uudistumista. Ei kuitenkaan yksittäisenä tilaustyönä tai tarjouskohtaisesti asiakkaille tehtävää tuotetta.

Kehittämistuki on soveltuva sekä aloittavalle että toimivalle yritykselle.

Tukea voi käyttää:

- kehittämis- ja asiantuntijapalveluihin
- käytännönläheisiin tai tiedelähtöisiin tai näiden yhdistelmänä toteutettaviin selvityksiin/tutkimuksiin sekä tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen
- rajatusti kehittämiseen liittyviin palkkakuluihin (enintään 50 %), vuokratukustannuksiin, aineisiin/tarvikkeisiin, matkakustannuksiin.

Kun kyseessä on maataloustuotteiden jalostusta ja kaupanpitämistä harjoittava yritys, tuki on mahdollista ainoastaan ulkopuolisiin kehittämis- ja asiantuntijapalveluihin. Tuki maksetaan palveluntuottajalle, joka hallinnoi ja hakee tuen (Maailman kauppajärjestön - WTO säännöt rajoittavat).

2.3 Käynnistystuki alkutuotannon yhteydessä harjoitettavaan muuhun yritystoimintaan

- Tuensaajina maatilat, jotka monipuolistavat toimintaa maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan esim. matkailu.
- Yritystoiminnan oltava uutta, voi olla harjoitettu enintään 12 kk.
- Harjoitetaan maatilán y-tunnuksella, maatilán kanssa yhteinen verotus
- Tavoitteena, että yritystoiminta yhdessä maa- ja metsätalouden kanssa tuo pääasiallisen toimeentulon (tavoiteltava vuosittainen liikevaihto vähintään 15 000 euroa)
- Tuki 5 000 /10 000 euroa, vakioitu kertakorvaus eli tuki maksetaan, jos ja kun suunnitellut ja päätöksessä hyväksytyt toimenpiteet on toteutettu
- Tukea voi käyttää mm. koulutus-, valmennus- ja asiantuntijapalvelut, vuokrat (toimitilat, laitteet), käyttömaksut, aineet/tarvikkeet, matkat, pienhankinnat

2.4 Aineellisten investointien toteutettavuustutkimus

Toteutettavuustutkimus on tarkoitettu aineellisen investoinnin toteuttamisvaihtoehtojen selvittelyyn. Sen avulla voidaan selvittää toiminnallisia, taloudellisia ja teknisiä edellytyksiä, myös rahoituksen hakemisen edellytyksiä ja valmistelua.

Tukea voi saada:

- asiantuntijapalveluihin, ei kuitenkaan rakennuksen detaljisuunnittelukustannuksiin
- ei palkkakustannuksiin

Toteutettavuustutkimus ei edellytä investoinnin toteuttamista.

2.5 Yritystuen tukiprosentit

Taulukko 2. Yrityksen koko.

Yrityksen koko	Työntekijöiden määrä	Liikevaihto tai tase
Mikroyritys	alle 10 hlöä	liikevaihto tai tase alle 2 milj. €
Pieni yritys	alle 50 hlöä	liikevaihto tai tase alle 10 milj. €
Keskisuuri yritys	alle 250 hlöä	liikevaihto enintään 50 milj. € tase enintään 43 milj. €

Investointituki

Taulukko 3. Investointituen tukiprosentit.

	Harvaan asuttu ja ydinmaaseutu	Muu maaseutualue
Mikroyritykset	40 %	30 %
Pienet yritykset	35 %	25 %
Keskisuuret yritykset (vain maataloustuotteiden jalostus ja kaupanpito)	25 %	20 %
Uusiutuvan energian tuotanto		
uusi tuotantolaitos (lämpö/sähkö/liikennepolttoaine)	30 %	30 %
uusi biokaasulaitos	50 %	50 %
olemassa olevien laitosten laajennus/ parannus	20 %	20 %

Hyväksyttävät investoinnin kokonaiskustannukset (yli meneviin kustannuksiin ei myönnetä tukea)

- 10 000 euroa – 1,5 miljoonaa euroa (Leader 5 000–100 000 euroa)
- Maatalous- ja luonnontuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen sekä uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit enintään 2 miljoonaa euroa

Kehittämistuki

- tuki 50 %
- hyväksyttävät hankkeen kokonaiskustannukset 5 000–100 000 euroa

Käynnistystuki maatilalla harjoitettavaan maa- ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan

- tuki 5 000 / 10 000 euroa, vakioitu kertakorvaus

Aineellisten investointien toteutettavuustutkimus

- tuki 50 %
- hyväksyttävät hankkeen kokonaiskustannukset 3 000–50 000 euroa

3 Kuntaraha/muu julkinen rahoitus

Kuntarahoitusta tai muuta julkista rahoitusta edellytetään pääsääntöisesti kehittämishankkeissa, joiden hallinnoijana tai hyödynsaajana on kunta, kuntayhtymä tai muu julkinen taho. Tällöin osa julkisesta tuesta edellytetään tulevan hakijalta, hanketyypistä riippuen 5–10 % hankkeen kokonaiskustannusarviosta. ELY-keskusten välisissä hankkeissa vaadittava kunta/muun julkisen rahoituksen osuus on vähintään 5 %.

- Hakijan omarahoitusta edellytetään pääsääntöisesti hankkeisiin, joissa julkinen tuki voi olla maksimissaan 100 % (ELY:ltä tuleva 100 % rahoitus on siis aina poikkeus)
- Muun julkisen rahoituksen vaatimus ei koske 80 %, 75 % tai 60 % tuella rahoitettavia yhteistyöhankkeita, koska näihin vaaditaan lähtökohtaisesti huomattava määrä yksityistä rahoitusta
- Kuntien/kuntaorganisaatioiden hankkeisiin edellytämme vähintään 5 % omarahoitusta rahana.
- Koulutusorganisaatioilta edellytämme pääsääntöisesti vähintään 10 % omarahoitusta rahana
- Muilta julkisen sektorin hakijoilta omarahoitusvaatimus on 5–10 % hanketyypistä ja hankkeen kohderyhmästä riippuen

4 Luontaisuuritukset

Yksityisenä rahoituksena voidaan hyväksyä vain sellainen vastikkeetta hankkeen hyväksi tehty työ, joka on hankkeen toteuttamiseksi tarpeellista. Edellytyksenä on lisäksi, että työn tekijä on vähintään 15-vuotias.

Vastikkeetta tehdyn työn arvona pidetään 20 euroa tunnilta työn tekijää kohden. Jos vastikkeetta tehty työ tehdään traktorilla tai muulla vastaavalla työkoneella, työkoneen käyttämisen arvoksi luetaan lisäksi 40 euroa käyttötunnilta.

Yksityisestä rahoituksesta enintään 100 prosenttia voi olla vastikkeetta tehtyä työtä.

[Lue lisää talkootyöstä hankkeissa Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

5 Kustannusmallit ja tuen maksutavat

Hakija tekee hakemuksessa esityksen hankkeessa käytettävästä kustannusmallista.

Todellisiin kustannuksiin perustuvan kustannusmallin rinnalle on otettu käyttöön yksinkertaistettuja kustannusmalleja: prosenttimääräisinä korvattavat kustannukset (flat rate) ja kertakorvaus (lump sum). Yksinkertaistetut kustannusmallit nopeuttavat maksuhakemusten käsittelyä ja vähentävät lisäselvitysten tarvetta.

Kaikissa hankkeissa, joissa on palkkakustannuksia, käytetään loma-ajan palkkoihin, lomarahan ja palkkojen sivukuluihin laskennallista prosenttia, 39 prosenttia. Merkitse hakemukseen Hyrrässä

työssäoloajan palkka ilman loma-ajan palkkaa, lomarahaa ja palkkojen sivukuluja. Hyrrä laskee automaattisesti 39 %:n osuuden. Loma-ajan palkkaa ja lomarahaa ei tarvitse hakea erikseen hakuun loppumaksun jälkeen, koska osuudet sisältyvät laskettavaan prosenttiosuuteen.

5.1 Laskennalliset kustannukset (flat rate)

Päätös välillisten kustannusten hyväksymisestä laskennallisina tehdään hankkeen koko toteuttamisajaksi ja se koskee hankkeen kaikkia toteuttajia. Laskennallisina välillisinä kustannuksina voidaan hyväksyä määrä, joka on joko 19 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä henkilöstökustannuksista ja ostopalveluista tai 40 % hankkeen hyväksyttävistä henkilöstökustannuksista. ELY-keskus päättää, hyväksyykö se esitetyn mallin vai ei. Huomioitavaa, että molemmissa malleissa hankehenkilöstön matkakustannukset sisältyvät flatrate-osuuteen eli niitä ei voi laskuttaa erikseen muissa kuin todellisten kustannusten perusteella käytettävässä mallissa.

[Lue lisää kustannusmalleista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

5.2 Vakioitu kertakorvaus

Kertakorvauksen voi valita yleishyödylliseen kehittämis- tai investointihankkeeseen, jossa on selkeä tavoite tai tavoitteita, jotka ovat helposti todennettavissa.

Kertakorvausmenettelyllä maksettavassa hankkeessa hankkeen julkisen tuen määrä voi olla enintään 200 000 euroa.

6 Yleishyödylliset investoinnit

6.1 Yleistä investointihankkeista ja investointien tukiprosentit

Lapin ELY-keskus rahoittaa yleishyödyllisiä investointeja pääsääntöisesti säädöksiin perustuvalla maksimitukiprosentilla. Julkisoikeudelliselle yhteisölle voidaan myöntää tukea vain, jos muun julkisen rahoituksen osuus julkisesta rahoituksesta on vähintään 30 prosenttia.

Lapin ELY-keskus rahoittaa yleishyödyllisiä investointeja ainoastaan teemahakujen kautta.

Taulukko 4. Yleishyödyllisiin investointeihin myönnettävä tuki hankkeen hyväksyttävistä, kohtuullisista kustannuksista.

Investointi	Julkinen tuki hyväksyttävistä kustannuksista
Laajakaistainvestoinnit	enintään 65 %
Vesihuoltoinvestoinnit	enintään 65 %
Muut toimintaympäristön kehittämisen investoinnit	enintään 65 %
Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon	enintään 80 %

Julkinen tuki = EU-osuus + valtion osuus.

6.2 Maaseudun laajakaistainvestoinnit

Kyläverkkohankkeita rahoitetaan maaseutualueilla, joilla huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakenneta. Rakennettavan verkon tulee taata 1 Gbit/s nopeudella toimiva yhteys. Kyläverkko jää tuensaajan omistukseen ja tuensaaja sitoutuu pitämään verkon käytössä tuen ehtojen mukaisesti. Laajakaistainvestointien pysyvyysaika on 10 vuotta.

Tukea voivat saada yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt, esimerkiksi osuuskunta, yhdistys tai kunta. Alueellisen ohjelman mukaisesti Lapin ELY-keskus priorisoi hankkeet, joissa on osoitettu paikallista sitoutuneisuutta esimerkiksi vastikkeettomalla työllä.

[Lue lisää laajakaistahankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

6.3 Yleishyödylliset investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tähtäävillä investoinneilla tavoitellaan ilmastoneutraaliutta. Näillä investoinneilla luodaan ja parannetaan maaseudun energia- ja resurssitehokkuutta sekä turvallisuutta. Investoinnit voivat olla uusiutuvia energialähteitä ja niiden käyttöä lisääviä investointeja sekä energiatehokkuutta ja energian säästöä lisääviä investointeja.

Huomioithan, että toimenpiteellä ei kuitenkaan tueta kylätalojen energiainvestointeja, joita voidaan rahoittaa Leader-rahoituksella.

[Lue lisää yleishyödyllisistä ympäristö- ja ilmastoinvestoinneista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

6.4 Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon

Investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon edistävät ja parantavat vesiensuojelun tilannetta. Investoinneilla voi vahvistaa yhteistyötä ja verkostoitumista ja kehittää uusia menetelmiä,

työkaluja ja toimintatapoja pienten vesialueiden, rakennettujen vesiensuojelukosteikkojen ja muiden alueiden ja maaperän hoidossa ja kunnostamisessa.

[Lue lisää yleishyödyllisistä ympäristö- ja ilmastoinvestoinneista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

6.5 Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi parantavat maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien ja luonnon monimuotoisuutta sekä ekosysteemipalveluja. Tuettavat kohteet lisäävät maaseutualueen vetovoimaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

[Lue lisää yleishyödyllisistä ympäristö- ja ilmastoinvestoinneista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

6.6 Yleishyödylliset investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen

Yleishyödylliset investoinnit maaseudun toimintaympäristön kehittämiseen parantavat alueen palveluja, turvallisuutta tai virkistysmahdollisuuksia. Lapin ELY-keskus rahoittaa yleishyödyllisiä investointeja ainoastaan teemahakujen kautta.

Lisäksi vähämerkityksisenä tukena (de minimis) voidaan rahoittaa investointeja, jotka eivät täytä yleishyödyllisen investoinnin vaatimuksia, mutta tukevat maaseudun palvelujen säilymistä ja uusia tapoja järjestää palvelut.

[Lue lisää yleishyödyllisistä investoinneista maaseudun toimintaympäristön kehittämiseksi Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

Vesihuoltoinvestoinnit:

Vesihuoltoinvestointeina rahoitetaan pienimuotoisia vesihuollon digitalisaatiota, energia- ja resurssitehokkuutta sekä turvallisuutta parantavia investointeja. On suositeltavaa, että kunta on mukana vesihuoltohankkeen suunnittelussa ja kunnan vesihuoltosuunnitelma huomioidaan hankkeessa. Kiinnitä huomiota vesihuoltohankkeen tekniseen kannattavuuteen ja laatuvaatimuksiin.

Vesihuoltoinvestoinnilla tulee olla yhteys kansalliseen vesihuoltouudistukseen.

Vesihuoltohankkeiden asiantuntemus on keskitetty Etelä-Savon ELY-keskukseen, josta voi tarvittaessa kysyä neuvoa vesihuoltohankkeiden toteuttamiseen:

- vesitalousasiantuntija Eija Kalliainen, puh. 0295 037 411 (Lapin yhteyshenkilö)
- vesitaloussuunnittelija Juha Maisonvaara, puh. 0295 037 434 (Lapin yhteyshenkilö)
- ryhmäpäällikkö Kai Voutilainen, puh. 0295 024 830

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

[Lue lisää vesihuoltohankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

7 Maaseudun innovaatioryhmät (EIP)

Eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden hankkeiden eli EIP-ryhmien (EIP = European Innovation Partnership) tavoitteena on ratkaista etukäteen tunnistettu, maa-, metsä- tai porotalouden alkutuotantoon liittyvä ongelma, mistä saattaa syntyä uusi innovaatio tai toimintamalli.

Innovaatiohankkeessa kehitettävä ratkaisu perustuu maatalojen tarpeisiin ja liittyy maatalouden tai metsätalouden uudistamiseen tai biotalouden edistämiseen.

Pilottihankkeena voidaan tukea kokeiluja, joissa testataan tuotteen, palvelun tai menetelmän toteutuskelpoisuutta.

Innovaatiohanke voi olla alueellinen, alueiden välinen, valtakunnallinen tai kansainvälinen.

Tukea voi saada julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten pk-yritys, tutkimusyksikkö, kehittämisorganisaatio, säätiö, oppilaitos, kunta, yhdistys tai luonnollinen henkilö (maalousyrittäjä, jolla on Y-tunnus). Innovaatiohankkeessa tulee olla mukana vähintään kaksi eri osapuolta eli kumppania. Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia.

Innovaatiohankkeeseen voi saada enintään 100 prosentin tuen.

[Lue lisää EIP-hankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8 Yhteistyöhankkeet

8.1 Yleistä yhteistyöhankkeista ja tukiprosentit

Yhteistyöhanke on kahden tai useamman julkis- tai yksityisoikeudellisen yhteisön, ryhmän tai näiden yhdistelmän yhdessä toteuttamaa kehittämistä. Yhteistyöhankkeessa tulee olla aina vähintään kaksi toimijaa, jotka toteuttavat hanketta yhdessä. Tukea ei myönnetä yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia.

Hanke voi olla paikallinen, alueellinen, alueiden välinen, valtakunnallinen tai kansainvälinen.

Yritysryhmään tulee kuulua vähintään kolme ja korkeintaan kymmenen pientä tai keskisuurta yritystä. Viljelijäryhmään puolestaan 3–10 maatilaa tai maataloustuotteiden jalostajayritystä.

Tuki myönnetään hankkeen vastuulliselle toimijalle.

Pilottihankkeena voidaan tukea kokeiluja, joissa testataan tuotteen, palvelun tai menetelmän toteutuskelpoisuutta.

Taulukko 5. Lapin ELY-keskuksen yhteistyöhankkeisiin myöntämä tuki hankkeen hyväksyttävistä, kohtuullisista kustannuksista.

Yhteistyöhanke	Julkinen tuki hyväksyttävistä kustannuksista
Maatilojen kilpailukyvyyn kehittäminen ja tilojen nykyaikaistaminen	enintään 60, 80 tai 100 %
Laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistäminen	enintään 70 %
Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen	enintään 60, 80 tai 100 %
Luonnonvarojen kestävä hoito	enintään 60, 80 tai 100 %
Nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan yhteistyö	enintään 60, 80 tai 100 %
Sosioekonomisen rakenteen kehittäminen	enintään 60, 80 tai 100 %
Yritysryhmähanke	enintään 75 %
Viljelijäryhmähanke	enintään 75 %
Älykkäät kylät -hanke	enintään 60, 80 tai 100 %

Lue muun julkisen rahoituksen vaatimuksesta otsikon numero 3 (kuntaraha/muu julkinen rahoitus) alta.

8.2 Yhteistyötoimet maatilojen kilpailukyvyyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen

Maatilojen yhteistyöhankkeessa hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia ja tuotetaan innovaatioista uusia käytäntöjä, tuotteita ja palveluja. Hankkeilla edistetään älymaataloutta: resurssiviisasta, kannattavaa, jatkuvasti kehittyvää alkutuotantoa, joka tuottaa ruokaa markkinoiden ja erilaisten kuluttajien tarpeisiin.

Hankkeessa lisätään yhteistyötä ja kehitetään uusia ratkaisuja. Hanke voi sisältää esimerkiksi uuden tuotteen, toimintamallin tai menetelmän edellyttämät suunnitelmat ja selvitykset sekä toimivuutta varmistavan toteutettavuustutkimuksen ja pilotoinnin.

Maatilojen yhteistyöhankkeessa voidaan esimerkiksi kehittää lähiruokaan liittyvää yhteistyötä ja toimitusketjuja. Esimerkiksi matkailun ja ruoantuotannon välisiä yhteyksiä voidaan vahvistaa ja näin löytää keinoja lisätä myyntiä ja löytää uusia asiakkaita.

Hankkeen tavoitteena on parantaa maatalouden tuottavuutta ja kustannustehokkuutta.

[Lue lisää maatilojen yhteistyöhankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.3 Yhteistyötoimet laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämiseksi

Yhteistyöhankkeella voidaan edistää maatalousyrittäjien ja muiden ruoka-alan toimijoiden liittymistä erilaisiin laatujärjestelmiin, esimerkiksi luomuun, nimisuojarahjestelmään tai Sikavaan. Myös uusien tuottajaorganisaatioiden syntymistä voidaan edistää yhteistyöhankkeen avulla.

[Lue lisää laatujärjestelmien ja tuottajaorganisaatioiden edistämisestä \(ruokavirasto.fi\)](#)

8.4 Yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Ilmastoyhteistyöhankkeessa lisätään ilmastonmuutokseen liittyvää asiantuntemusta, riskien, sopeutumistarpeiden ja keinojen tunnistamista, kansainvälistä ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä. Hankkeessa edistetään resurssi- ja materiaalitehokkuutta, esimerkiksi energian käytön tehostamista, ruokahävikin vähentämistä, energiaa säästävää liikkumista ja kestävästä kulutuksesta.

Tukea voi hakea erikseen myös yleishyödylliseen investointiin, joka edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista, luonnonvarojen kestävästä hoitoa tai luonnon monimuotoisuutta.

[Lue lisää ilmastoyhteistyöhankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.5 Yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävästä hoitoon

Luonnonvarayhteistyöhankkeessa lisätään asiantuntemusta ja yli sektorirajojen tapahtuvaa yhteistyötä sekä luonnonvarojen että luonnon monimuotoisuuden osalta.

Hankkeella lisätään tietoa valuma-alueiden painetekijöistä ja vesiensuojelusta, ravinteiden kierrätyksestä ja käytettävissä olevista uusista menetelmistä sekä luodaan asukkaille, yhdistyksille ja yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista. Yhteistyöhankkeessa etsitään ratkaisuja hiilen sidonnan tehostamiseen, ravinteiden tehokkaaseen käyttöön ja kierrättämiseen sekä riskienhallintaan sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä. Hankkeessa edistetään luonnon monimuotoisuutta.

Tukea voi hakea erikseen myös yleishyödylliseen investointiin, joka edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista, luonnonvarojen kestävästä hoitoa tai luonnon monimuotoisuutta.

[Lue lisää luonnonvarayhteistyöhankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.6 Yhteistyötoimenpiteet nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan edistämiseksi

Nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan yhteistyöhankkeessa edistetään nuorten viljelijöiden alalle pääsyä ja maatalojen sukupolven- ja omistajanvaihdoksiin liittyvää yhteistyötä. Hankkeessa jalostetaan innovaatioista uusia käytäntöjä, tuotteita ja palveluja ja parannetaan kustannustehokkuutta. Hankkeessa uudistetaan ja monipuolistetaan maaseutualueiden taloutta lisäämällä asiantuntemusta ja yhteistyötä yli sektoreiden ja valtioiden rajojen. Hankkeella tähdätään entistä kestävämpään ja elinvoimaisempaan yrittäjyyteen. Hanke lisää yhteistyötä ja kehittää uusia ratkaisuja.

Hankkeen teemana voi olla esimerkiksi:

- nuorten viljelijöiden aktivoiminen ja yhteistyön lisääminen
- sukupolvenvaihdosten hyvät käytännöt ja verkostot ja niiden hyödyntäminen
- kumppanuusmaatalouden ja koneiden ja laitteiden yhteiskäytön edistäminen
- uusien tuotteiden, käytäntöjen, menetelmien ja tekniikoiden kehittäminen: suunnitelmat ja selvitykset sekä toimivuutta varmistavaa toteutettavuustutkimus ja pilotointi

- digitalisaation edistäminen
- toimitusketjujen toimivuus, esimerkiksi lähiruokahankkeet
- maatalouden, matkailun ja ruoantuotannon alojen välisten yhteyksien vahvistaminen.

[Lue lisää nuorten viljelijöiden ja yritystoiminnan yhteistyöstä Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.7 Yhteistyötoimet sosioekonomisen rakenteen kehittämiseksi

Hankkeella turvataan ja kehitetään maaseudun palveluja sekä uudistetaan ja monipuolistetaan maaseutualueiden taloutta. Tavoitteena on yhteistyön ja digitalisaation kautta löytää uusia ratkaisuja.

Hankkeessa voidaan esimerkiksi toteuttaa tapahtuma, joka parantaa kylän yhteishenkeä tai teettää kylälle maisemanhoitosuunnitelma tai jokin muu yleistä viihtyvyyttä parantava suunnitelma. Hankkeessa voidaan parantaa palveluiden saavutettavuutta maaseudulla.

Hankkeella voidaan myös kehittää matkailua, esimerkiksi metsien virkistyskäyttöä ja luontopohjaisia hyvinvointipalveluita. Lisäksi hankkeella voidaan luoda biotaloudesta työllisyyttä ja kasvua esimerkiksi edistämällä biojalostamoiden ja muiden alan yritysten yhteistyötä.

[Lue lisää maaseudun palvelujen ja toimintaympäristön yhteistyöhankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.8 Älykkäät kylät -yhteistyöhankkeet

Älykkäät kylät -yhteistyöhanke on kehittämishanke, jossa vähintään kaksi toimijaa etsii yhdessä ratkaisua haasteeseen. Toimijat voivat olla esimerkiksi kyliä tai kuntia tai vaikkapa kylä ja kehittäjäorganisaatio yhdessä. Älykkäät kylät -hankkeella edistetään uudistumista, uusia ratkaisuja, rohkeita kokeiluja, uusia kumppanuuksia ja verkostoitumista niin aluetasolla kuin valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Älykkäät kylät -hankkeet edistävät kestävä kehityksen periaatteita, digitalisaatiota ja innovaatioita. Hankkeeseen liittyvät innovaatiot voivat olla sosiaalisia, taloudellisia tai ympäristön tilaa parantavia. Hankkeessa voidaan esimerkiksi edistää kiertotaloutta ja paikallisia energiayhteisöjä, tukea kotouttamista ja etätö- tai etäopiskelumahdollisuuksia tai kehittää alueen yritysten tai elinkeinojen digitalisaatiota.

Älykkäät kylät -hanke on useamman vuoden projekti, johon voi liittyä yleishyödyllisiä investointeja. Tuki investointeihin haetaan erikseen.

[Lue lisää Älykkäät kylät -yhteistyöhankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.9 Yritysrühmähankkeet

Yhteistyöhankkeessa ryhmä yrityksiä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että tarvittaessa yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yhteistyötä voidaan yritysrühmähankkeessa rakentaa niin, että lopputuloksena voisi olla

esimerkiksi yrityksiä palvelevan osuuskunnan perustaminen tai matkailuyritysten vientirenkaan käynnistäminen.

Yritysryhmään voi kuulua 3–10 pientä tai keskisuurta yritystä. Osallistuvien yritysten tulee täyttää yhteistyösopimus.

Tuensaajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

[Lue lisää yritysryhmähankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

8.10 Viljelijäryhmähankkeet

Yhteistyöhankkeessa ryhmä viljelijöitä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että tarvittaessa maatilakohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi työnteon ja tuotannollisen yhteistyön kehittäminen.

Yhteistyö parantaa viljelijöiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia ja mielekkäitä tapoja toteuttaa ympäristöhoitotoimia. Viljelijät voivat saada yhteistyöstä kustannushyötyjä, tietoa uusista innovaatioista ja uusia tietoja ja taitoja. Yhteistyön avulla parannetaan myös viljelijöiden jaksamista, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Viljelijäryhmään voi kuulua 3–10 maatilaa tai maataloustuotteiden jalostajayritystä. Osallistuvien yritysten/viljelijöiden tulee täyttää yhteistyösopimus.

Tuensaajana eli hankkeen hallinnoijana voi olla kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyritys tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö.

[Lue lisää viljelijäryhmähankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

9 Valmisteluraha

Valmistelurahaa voi hakea yritys- tai viljelijäryhmähankkeen, tuottajaorganisaatiohankkeen, EIP-hankkeen tai Älykkäät kylät -hankkeen valmisteluun.

Valmistelurahalla voi koota yhteen ja sitouttaa yhteistyöhankkeen hanketoimijat, valmistella varsinaista hanketta, tehdä hankesuunnitelman tai selvittää, onko valmisteltavalle hankkeelle onnistumisen edellytyksiä.

Valmistelurahan suuruus on 5 000 euroa. Tuki maksetaan yhdessä erässä vakioituna kertakorvauksena jälkikäteen. Valmistelurahaa voi saada vain yhden kerran samaan kehittämiskohteeseen. Valmistelurahalla toteutettava hanke voi kestää korkeintaan vuoden.

[Lue lisää valmistelurahasta Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

10 Koulutushankkeet

Koulutushankkeissa parannetaan viljelijöiden, metsätalousyrittäjien ja muiden maaseudun yrittäjien ja toimijoiden osaamista ja koulutuksen saatavuutta. Hankkeen avulla tieteellinen tieto leviää, muutoskestävyys ja johtamisosaaminen parantuvat.

Koulutus voidaan toteuttaa ryhmäkoulutuksena, täsmäkoulutuksena tai laajempaan koulutuskokonaisuutena. Hankkeessa voidaan järjestää ammatillista koulutusta ja taitojen hankkimista, mukaan lukien koulutuskurssit, työpajat ja valmennus.

Osaamista voidaan kehittää toteuttamalla verkkokoulutuksia, työpajoja, vertaisoppimista, valmennuksia, esittelytoimia sekä tila- ja yritysvierailuja tai muilla vastaavilla toimenpiteillä hankkeissa. Pilottihankkeena voidaan tukea kokeiluja, joissa testataan tuotteen, palvelun tai menetelmän toteutuskelpoisuutta.

Koulutushankkeiden aiheina voivat olla esimerkiksi:

- ilmasto- ja ympäristöasiat
- digitalisaatio
- energiantuotanto ja käyttö sekä energiansäästö
- uusin tutkimustieto.

Tukea koulutushankkeeseen voi saada julkis- tai yksityisoikeudellinen koulutusta tarjoava yhteisö, jolla on asianmukaiset valmiudet eli pätevä henkilöstö.

Taulukko 6. Lapin ELY-keskuksen koulutushankkeisiin myöntämä tuki hankkeen hyväksyttävistä, kohtuullisista kustannuksista.

Koulutushankkeen kohderyhmä	Julkinen tuki hyväksyttävistä kustannuksista
Maa-, metsä- ja porotaloustoimijoille suunnattu koulutus	enintään 50–100 %
Muille maaseutuyrittäjille suunnattu koulutus	enintään 50–70 %
Koulutus, joka ei kohdistu tietylle toimialalle tai toimijajoukolle	enintään 50–100 %

Lapin ELY-keskuksen linjauksen mukaan koulutushankkeen hakijalta pääsääntöisesti edellytetään vähintään 5–10 % omarahoitusosuutta, jos kyseessä on 100 % hanke. Omarahoitus voi olla kuntien, oppilaitosten tai muiden julkisten tahojen rahallista osuutta. Omarahoitusosuutta edellytetään hakijatyypeittäin seuraavasti:

- kuntien ja kuntaorganisaatioiden hankkeisiin edellytetään pääsääntöisesti 5 % omarahoitusta rahana
- koulutusorganisaatioilta edellytetään pääsääntöisesti 10 % omarahoitusta rahana

[Lue lisää koulutushankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

11 Tiedonvälityshankkeet

Tiedonvälityshankkeessa jaetaan uusinta tietoa maaseudun yrittäjille ja muille toimijoille esimerkiksi uusista tuotanto- tai markkinointimenetelmistä tai muista liiketoimintaa ja kilpailukykyä kehittävästä menetelmästä. Hankkeissa voidaan välittää tietoa energia- tai ympäristöasioista ja maaseudun elinvoimaisuutta parantavista asioista yrittäjille, maaseudun asukkaille ja muille toimijoille.

Siinä missä koulutushankkeen kohderyhmä on rajattu koulutuksen osallistujiin, tiedonvälityshankkeet tavoittelevat koulutushankkeita laajempia yleisöjä. Tiedonvälityshankkeessa voidaan laatia tai päivittää maaseudun palvelujen esiselvityksiä, toteutettavuustutkimuksia ja luontoarvoiltaan tärkeiden alueiden suojele-, hoito- ja käyttösuunnitelmia.

Tiedonvälityshankkeiden aiheina voivat olla:

- ilmasto- ja ympäristöasiat, kuten ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
- digitalisaation hyödyntäminen
- uusiutuvan energian tuotanto ja käyttö sekä energiansäästön mahdollisuudet
- kiertotalous
- kestävä tuotanto ja toiminta
- EU:n laatujärjestelmät
- vesienhoito
- luonnon monimuotoisuus ja geneettinen monimuotoisuus
- uudet ratkaisut ja toimintamallit (esim. tuottajaorganisaatiot).

Tiedonvälityshankkeen julkinen tuki voi olla enintään 100 prosenttia hyväksytyistä kustannuksista. Lapin ELY-keskus edellyttää myös tiedonvälityshankkeisiin pääsääntöisesti 5–10 prosentin omarahoitusosuutta.

[Lue lisää tiedonvälityshankkeista Ruokaviraston verkkosivuilta.](#)

12 Yhteystiedot

Yritysrahoitus:

- Heikki Moilanen, puh. 0295 037 092
- Mikko Niemelä, puh. 0295 037 350

Kehittämishankkeet:

- Anna-Kaisa Teurajärvi, puh. 0295 037 135
- Mikko Niemelä, puh. 0295 037 350
- Salla Saariniemi, puh. 0295 037 307

Ryhmäpäällikkö:

- Anne Ristioja, puh. 0295 037 118

Kaikkien sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi